

НЯКОИ ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В ЛЕСОТЕХНИЧЕСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ - СОФИЯ

Биляна Овчарова
Лесотехнически университет - София

Докладът засяга някои въпроси, свързани с чуждоезиковото обучение като цяло и в частност обучението по английски език, което се предоставя на студентите от Лесотехническият университет – София (ЛТУ).

Ключови думи: чуждоезиково обучение, технически английски език

Key words: foreign language training, ESP

Докладът не претендира да прави преглед на всички проблеми на чуждоезиковото обучение в ЛТУ, а разглежда и предлага решение само на следните проблеми на обучението по английски език:

- Оценяване на студентите според разпределението им по нива;
- Специализация на преподавателите по английски език за преподаване на технически английски език в определени специалности;
- Оценка на качеството на обучението по чужд език;
- Разработване на учебни помагала;
- Компютърно езиково обучение и многоезичен речник в научните области на специалностите от Лесотехническият университет.

1. Оценяване на студентите според разпределението им по нива

Студентите в ЛТУ, които ще изучават английски език, следва да се разделят на 2 групи и да получат оценка, която да отразява това деление, а именно:

I. Студенти с достатъчно езикови умения, които ще изучават технически английски език;

II. Студенти с недостатъчно езикови умения, които ще изучават общи умения по английски език.

Състоянието на нещата в момента е следното. Студентите, изучаващи английски език, се делят на групи по нива - начинаещо и напреднало - в които се преподава материал, съобразен със съответното ниво.

Нивата за дадена специалност се водят от различни преподаватели, което се обуславя от създадената организацията на залагане на часовете в разписа – всички студенти от дадена специалност по едно и също време изучават английски език.

Тази организация, обаче, създава следния парадокс: студенти с много добри езикови умения (често от езикови гимназии) получават справедливата оценка "Добър 4", защото не са усвоили преподавания им материал, който е бил на ниво напреднали, а студенти с начинаещо ниво получават оценка "Отличен 6", защото са били старателни и заинтересовани към преподавания материал

на начинаещо ниво. Заслужените оценки сами по себе си не са проблем; това, което следва да се подчертае като недобра практика е, че при отрязване на оценката в дипломата не се прави разграничение дали студентът е бил в група за напреднали или в група за начинаещи и, ако реално се оценят езиковите умения за комуникация и разбиране на технически текст, ще се установи пъти по-високо ниво на студентите от езиковите гимназии, получили оценка "Добър 4". Естествено е тогава да се стремим към преодоляването на тази аномалия.

Решението на проблема е в диференцираното оценяване на студентите, което да отразява на какво ниво им е било преподавано. Още повече, че има практиката в Европейските университети студентите да изучават специализиран чужд език или след успешно полагане на прагов тест, или след преминаване на курсове на по-ниско ниво и съответно получават кредити (оценка) за взетия курс.

Следователно за студентите от Лесотехническият университет би било целесъобразно:

- да се изготви входящ тест, който да определя дали студентите имат достатъчно ниво на знания за изучаване на специализиран технически чужд език;

- студентите, които не издържат теста, ще получат оценка в дипломата: "Английски език – общи умения" (тук може да се помисли и за диференцирано определяне на нива – начинаещо и средно);

- студентите, които издържат теста, ще получат оценка: "Английски език – напреднало ниво за технически и академични цели".

Добре би било, ако се предвиди възможност например като факултативна дисциплина студенти, изучавали общи умения по английски език да преминат и обучение по специализиран английски език, ако положат успешно входящия тест.

В заключение следва да се подчертае, че макар въвеждането на диференцирано оценяване на студентите да е свързано с промени в учебните планове на всеки отделен факултет на Лесотехническият университет, то се налага както от състоянието на езиковите познания на студентите, така

и от съвременните тенденции за диференцирано оценяване на езиковите умения и компетентност.

2. Специализация на преподавателите по английски език за преподаване на технически английски език в определени специалности

В момента преподавателите по английски език нямат специализация към конкретна научна област. Организацията на разписа на часовете налага един преподавател да поема групи на студенти от различни специалности. (За този семестър всеки преподавател по английски език води упражнения на студенти от средно 5 специалности). Това прави невъзможно задълбоченото изучаване на терминологията на дадена специалност и създаването на качествени учебни помагала по специализиран английски език.

Решението на проблема за специализацията на преподавателите по английски език предполага един и същи преподавател да обучава по английски език за технически цели в дадена специалност. Очакванията са, че при диференцираното оценяване на студентите, изложено в предишната точка, за всяка специалност ще има максимум по една група, която ще изучава технически английски език, а останалите студенти ще изучават общи умения по английски език.

Новата система трябва да бъде гъвкава - обучението да е в семестриални модули; да дава възможност за избор на преподавателя, когато двама или повече преподаватели водят еднакви курсове на обучение (както е според Проекта-закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, 2003г.)

Необходимо е да се спомене и един важен методологичен проблем, който трябва да се реши – преподаването на чужд език на студенти със специални нужди: студенти със слухови увреждания, силно заекване, физически увреждания и др. Може би е добре да се помисли да създаде система за предварително уведомяване за наличието на такива студенти в групите и за специалните им нужди.

3. Оценка на качеството на обучението по чужд език

Оценката на качеството на обучението по чужд език ще бъде част от общата Система за управление на качеството на обучението и на академичния състав, чийто проект беше представен на вниманието на академичната общност на Лесотехническият университет. С оглед на спецификата на обучението по чужд език е добре да се създаде информационна банка за процеса на обучението на всяка група.

Информационната банка например ще включва:

- учебна програма на преподавания курс;
- изпълнение на учебната програма - изучени текстове, уроци, граматика, упражнения и други;
- зададени, проверени и оценени домашни задания;
- проведени контролни и критерии за оценяването им;
- изнесени през семестъра презентации, писмени преводи с изготвен към тях речник и др.

Създадената с по-горе изброените материали и отчети база-данни ще бъде полезна на първо място за управленски и репрезентативни цели. Второ, тя може да стане основа на бъдещи теоретични разработки върху методологията на чуждоезиковото обучение за специализирани цели. И на последно място, но не и по-важност, ще даде възможност на бъдещи новопостъпващи колеги да получат лесно и изчерпателно възможност да се запознаят с практиката на обучението по чужд език в ЛТУ, което поради своята специфика е предизвикателство за филолога.

4. Разработване на учебни помагала

Преподавателите по английски език разполагат с множество специализирани текстове, граматически материали и упражнения. Това, което, обаче, липсва, е систематизирането на тези текстове, разработването на подходящи към тях упражнения, съгласуване на обучението по чужд език по време и по тематика с обучението по основните дисциплини. Последното е особено важно, когато се преподават строго специализирани теми, за да не се налага на студентите да се сблъскват с тях за първи път на английски език.

За **разрешаването** на проблема с учебните помагала има два аспекта:

I. От една страна специализация на преподавателите, което да стимулира разработването на качествени учебни помагала;

II. От друга страна набавяне на учебни помагала от чуждестранни вузове с подобни специалности, в които се преподава чужд език за специализирани цели. В този аспект очакваме съдействие от всички колеги, които осъществяват контакти с колеги от други университети.

Разработването на качествени учебни помагала е дълъг и в същото време непрекъснат процес. Той е тясно свързан и с наличието на работно пространство и технически средства. Начало на процеса на разработване на учебни помагала само по себе си решава донякъде проблема, тъй като разработените материали могат непосредствено да се използват в процеса на обучение.

5. Компютърно езиково обучение и много-езичен онлайн речник в научните области на спе-

циалностите от Лесотехническият университет

Компютърното езиково обучение е много обширна тема, върху която изследователи по целия свят работят от десетилетия. Лесотехническият университет трябва да се стреми към организиране на компютърното езиково обучение.

За момента такава е възможно да бъде осъществено като се подсигурят 17 компютъра със CD устройства и слушалки, които да са включени в Интернет и с тях да се оборудва фонетичния кабинет в УЛК. Компютърно езиково обучение може да се осъществява като се ползват продукти, разпространяващи се безплатно по Интернет или върху CD. Естествено е, че насоката на развитие трябва да е към:

- Разработване или закупуване на специализирани продукти за обучение по технически чужд език;
- Участие в международни проекти за разработване на продукти за компютърно обучение;
- Разработване на многоезичен онлайн речник в научните области на специалностите от Лесотехническият университет.

Многоезичният онлайн речник е амбициозен проект като мащаб, научно и техническо изпълнение, но ще бъде изключително ценен и ще улесни работата на студентите и преподавателите от ЛТУ. Предлагам да се поеме инициатива за полагане на начало по разработването на такъв речник като:

Първо, се съберат наличните бази данни – лични речници, които много преподаватели са изготвили за собствените си нужди. Преподавателите по чужди езици (позволявам си да говоря и от името на колегите по немски, френски, руски и латински език) ще прегледат тези налични данни и ще ги подготвят в завършен вид за бъдещето им ползване като онлайн речник.

Второ, преподавателите по специалните предмети изготвят списъци на термините на български език, които студентите усвояват в даден курс на

обучение. След това преподавателите по чужд език ще започнат да превеждат тези термини и да търсят съответните им еквиваленти.

Има възможност и за съвместни проекти между специалните дисциплини и чуждоезиковото обучение, които да бъдат възлагани на студенти от ЛТУ като курсови задания или под друга форма.

Реализирането на изложените по-горе дейности ще бъде една добра основа за по-нататъшната разработка на речника. За осъществяването на цялостния проект външно финансиране и партньорство в лицето на чуждестранни университети, особено за редакция на окончателния вариант, биха били от голяма полза за качествено разработване на речника.

В заключение следва да се обобщи, че всеки един проблем е важен сам по себе си и решението му е строго специфично. Въпреки това поне част от проблемите са тясно свързани и е добре те да бъдат обсъждани комплексно. Най-важното е, и именно това е целта на настоящата разработка, да се създават условия за все по-ефективно и модерно обучение.

Литература

1. Закон за висшето образование
2. Проектно-закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, 2003г.
3. Донков, Д., За да стане следването мобилно. Точки вместо оценки във ВУЗ, "24 часа" 4 юни 2003 г., стр. 1
4. <http://language.hut.fi/courses/english/courses.htm> - описание на курсовете по английски език в Хелзинкския технологичен университет и изискванията към студентите, които искат да изучават чужд език за технически и специализирани цели
5. http://www.plato.com/k12/instructional/writing_int_lesson.asp - компютърно обучение - примерни уроци
6. <http://www.sciencekomm.at/advice/dict.html#envGls> - примерни онлайн речници

SOME ISSUES RELATED TO THE ENGLISH LANGUAGE TRAINING AT THE UNIVERSITY OF FORESTRY - SOFIA

Bilyana Ovcharova
University of Forestry – Sofia, Bulgaria

ABSTRACT

The paper focuses on some issues related to the foreign language training in general, and the English language training in particular which the students at the University of Forestry, Sofia receive. The paper does not claim to review all the issues related to the foreign language training at the University of Forestry; it presents and suggests solutions only to the following problems: differentiated assessment of students with regard to the level of instruction; specialization of English teachers in teaching ESP in a given area of study; foreign language training quality assessment; development of study materials; computer-assisted language learning and multilingual online dictionary in the areas of study at the University of Forestry.